

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 pett vrvst a Din 2, do 100 vrvst a Din 2.50, od 100 do 300 vrvst a Din 3, večji inserati pett vrvst a Din 4. — Popust po dogovoru, inserati davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12. — za inosemstvo Din 25. — Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Kramljova ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 51; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.361

Diplomatska aktivnost na vrhuncu:

London pripravlja demaršo v Berlinu

Angleška vlada bo na nedvoumen način spo ročila nemški vladu, da bo smatrala vsak napad na ČSR za casus beli ter da bo skupno s Francijo in Rusijo branila nedotakljivost češkoslovaške republike

LONDON, 10. septembra, br. Snoči je bilo uradno objavljeno, da je za pondeljek dopoldne ob 11. sklicana plenarna seja angleške vlade, na katero so pozvani vsi člani vlade. V poučenih krogih zatrjujejo, da bodo na tej seji odobrili ukrepe, ki jih je včeraj sklenil mali kabinetni svet, ob enem pa bodo proučili celokupni mednarodni položaj in sprejeli primerne sklepe. Angleška vlada je v stalnih neposrednih stikih s francosko vlado. Oba vladi se medsebojno obveščata o vseh izdanih ukrepih in postopata v popolnem soglasju. Tako v Londonu kakor v Parizu proučujejo vsa sredstva, ki bi bila prizerna za izboljšanje sedanega mednarodnega položaja. Računajo pa z vsemi možnostmi razvoja dogodkov in temu primerno pravljajo na vseh poljih. Danes bo ministrski predsednik Chamberlain prisostvoval otvoriti nove univerzitetne dvorane v New Castle ter bo imel pri tej priliki govor, v katerem se bo verjetno dotaknil tudi češkoslovaške krize.

Reuter objavlja komunike, v katerem vlada zavrača razne domneve o že sprejetih sklepih in onih, ki bodo morda še sprejeti v zvezi z mednarodnim položajem. Vladni krogi naglašajo, da je položaj tako delikaten ter da se dogodki razvijajo tako naglo in situacija neprestano spreminja, da se je nemogoče izjaviti o akcijah, ki jih pripravlja angleška vlada.

LONDON, 10. sept. br. V dobrju poučnih krogih se zatrjuje, da so posvetovanja angleške vlade in razgovori med Parizom in Londonom dalekozene vzrosti. Angleška vlada je prišla do prepričanja, da je položaj tako resen, da je treba popolnoma jasno opredeliti stališče Anglije za primer kakih zapletanj v Srednjem Evropi. Vedno bolj se utrijevajo prepričanje, da more samo odločen nastop še v zadnjem trenutku re-

šiti mir v Evropi. Berlinski poslanik Henderson je sicer dobil nalog, naj obišče kancelarijo Hitlerja in mu v imenu angleške vlade sporoti, da Anglija ne bo ostala neutralna, če bi se Nemčija vmešala v češkoslovaški problem in izvala oborožen konflikt. Mimo tega opozorila pa pripravlja angleška vlada v sporazumu s Francijo v Berlinu demaršo, v kateri bo oficielno sporocila nemški vladu, da so Anglia, Francija in Rusija trdno odločena braniti nedovisnost in nedotakljivost češkoslovaške republike za vsako ceno ter da bodo složno nastopile proti slehernemu napadalcu. Obenem bo Anglia zahtevala, da se vprašanje sudetskih Nemcev vrne na teren notranje politične zadave češkoslovaške republike, ker je češkoslovaška vlada v dovoljeni meri pokazala, da želi resnično in trajno ureditev narodnostenega problema.

Angleški poslanik Henderson je imel včeraj tri četrt ure trajajoč razgovor z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom. Kakor se doznavata, je Hitler sicer odredil, naj njegov osebni zaupnik kapitan Wiedemann nemudoma odpotuje v London, da pojasi angli. vladu stališče Nemčije glede ureditve sudetsko-nemškega problema.

Hitler sam se v svojih vsakodnevnih govorih na kongresu v Nürnbergu izogiba vsake omembe češkoslovaške krize in zato s tem večjo napetostjo pričakujejo njegov zaključni govor, ki ga bo imel v ponedeljek zvečer ob 21., v katerem bo razpravljal o mednarodni politiki in v katerem bo nedvonomno zavzel stališče tudi do češkoslovaškega problema. V londonskih krogih računajo s tem, da bo s Hitlerjevim govorom ali dosegla češkoslovaška kriza svoj vrhunc, ali pa na nastal preokret v pravcu mirne ureditve sudetsko-nemškega vprašanja.

NURNBERG, 10. sept. AA. V zadnjem času se je Hitler premislil in ne bo imel govorja pred članicami zvez narodnosocijalističnih žensk. To je storil zaradi tega, da bi se mogel posvetiti češkoslovaškemu vprašanju. Danes popoldne je zunanj minister v. Ribbentrop imel konferenco s Hitlerjem. V. Ribbentrop je kancelarju poro-

reševanju češkoslovaškega vprašanja se je izkazal za popolnoma brezuspešen. Kdor koli proglaša pravico samooperativne kot svoji politični ideal, ne more prepričati uporabljenega načela v državnopravnem postopku. Evropi je treba končno dati mir.

Rim svetuje Berlinu mirno rešitev

PARIZ, 10. sept. e. Ves tisk se obširno bavi s češkoslovaškim problemom. »Petit Parisien« opozarja na razlike, ki obstoje med sudetsko-nemškimi politiki in zunanje političnimi cilji rajha ter naglaša, da ta razlika pojasnjuje taktiko zavlačevanja, ki jo izvajajo predstavniki sudetsko-nemške stranke napram češkoslovaški vladni. Poleg tega je v Berlinu sugeriral zo Rima, naj bo po možnosti zmernejši. Francoski predstavnik poslov v Rima je konferiral z italijanskim zunanjim ministrom grofom Cianom in prišel do prepranja, da je želja Italije kompromisa in mirna rešitev tega spora. Končno, pravi »Petit Parisien«, je treba vzbuziti v obzir tudi pisanje službenega »Informazione Diplomatica«. Italija svetuje sudetskim Nemcem v oficielni razlagi, da je treba najti kompromisno rešitev.

V rimskih postušenih krogih podpirajo, da bo treba problem sudetskih Nemcev vrniti v star okvir ter ga smatrati za stvar Prage in sudetskih Nemcev, kolikor je to pač mogoče, ali ni treba misliti, da je mogoče rešiti na ideološki podlagi, ki je ustvarila sedanj napetost. Mirna rešitev tega spora še ni izgubila svojih pristalcev.

Posveti v Nürnbergu

NURNBERG, 10. sept. AA. V zadnjem času se je Hitler premislil in ne bo imel govorja pred članicami zvez narodnosocijalističnih žensk. To je storil zaradi tega, da bi se mogel posvetiti češkoslovaškemu vprašanju. Danes popoldne je zunanj minister v. Ribbentrop imel konferenco s Hitlerjem. V. Ribbentrop je kancelarju poro-

čal o svojem današnjem razgovoru z angleškim veleposlanikom Hendersonom.

Hitler proučuje predlage češkoslovaške vlade

NURNBERG, 10. sept. AA. Poslanec sudetsko-nemške stranke Frank je prišel v Nürnberg in prinesel s seboj zadnje predlage češkoslovaške vlade, ki so jih takoj dostavili Hitlerju.

Ameriški opazovalec v Ženevi

ZENEVA, 10. sept. e. Vlada Zedinjenih držav je obvestila tajništvo Društva narodov, da bo na sedanjem sestanku Društva narodov poslala svojega opazovalca. Amerika je sicer že večkrat poslala svoje opazovalece na sestanke in konference Društva narodov, toda topot je prvič, da službeni predstavnik USA prisostvuje delu Društva narodov kot opazovalec. Na podlagi tega sklepajo, da so Zedinjeni državi sklenile podpirati politiko Društva narodov.

Francosko brodovje pripravljeno za odhod na Sredozemsko morje

PARIZ, 10. sept. e. Od včeraj popoldne je atlantsko francoško brodovje pod polno vovo v vojnem pristanišču Brest. Brodovi so poklicani z dopustom in vse ladje se s pospešenim tempom pripravljajo za daljše potovanje. Oficirji in komandanji vojnih edinic odklanajo vse informacije, toda v splošnem smatrajo, da se atlantsko brodovje po dogovoru z Anglijo pripravlja za manevre v Sredozemskem morju. Zaradi francoške obale na Atlantskem oceanu bo prepuščena angleškemu brodovju. Francoska mornarica bo v tem primeru zadržala doma samo nekaj podmornic in torpedov na obalah Atlantskega morja.

Češkoslovaška javnost proti nadaljnemu popuščanju napram Nemcem

Protestna zborovanja po vsej državi

Praga, 10. sept. e. Na češkoslovaškem je ozračje precej napeto. Kakor znano, je prišlo do demonstracij Nemcev v raznih krajih in zlasti v Krumlovu, kjer so padali vrtiki: Hočemo svobodo, en narod, en vodja, ena država! Zato ni čudno, da se je začela tudi sicer disciplinirana češkoslovaška javnost zvamirjati. V Semilih je v 28 tovarnah ustavljen delo. Vrnilo se je zborovanje in so predsedniku republike, predsedniku vlade ter šefu generalnega štaba poslali brzovaje, v katerih zahtevajo, naj ne popuščajo več napram Nemcem. Vlada je samo v teknu enega dne sprejeta nad 300 takih brzovajk. Vse politične stranke sklicujejo za nedajo velika zborovanja. Zaradi pomirjenja javnosti bo danes ob 18. govoril po radiju predsednik dr. Beneš in sicer v čescini, slovaščini in nemščini.

Najširi sloji meščanstva v Pragi čutijo in se zavedajo, da je položaj zelo resen. Razburjenje sicer ni, vendar vse čaka, kaj prinese prihodnji dan. Za vsak primer pa prebivalstvo nakupuje moko, mast, sladkor, petrolej, sveče, kavo, čokolado, zlasti konzerve in protiplinske maske. Suhih in konzerviranih jestiv in v preteklih dneh nakupili trikrat večjo množino kot običajno.

Praga, 10. sept. e. Na češkoslovaškem je ozračje precej napeto. Kakor znano, je prišlo do demonstracij Nemcev v raznih krajih in zlasti v Krumlovu, kjer so padali vrtiki: Hočemo svobodo, en narod, en vodja, ena država!

5. Vlada je odobrila obdukcijo tripla sudetskega Nemca Knola in to: v navzočnosti zdravnikov, katerim Knolova družina zaupala.

Zastopniki sudetsko-nemške stranke so

sprejeli na znanje to izjavo, in so tako dogovorili v Moravski Ostravi formalno razrešeni.

Čsl. manifestacija v Moravski Ostravi

PRAGA, 10. sept. AA. Včeraj je bil v Moravski Ostravi velik manifestacijski shod, katerega se je udeležilo nad 50.000 Čehov in nemških demokratov. Govorili so zastopniki strank vladne večine. Sprejet je bila rezolucija, v kateri prebivalstvo te pokrajine želi samo mir in sporazum in odobrava dosedanje delo vlade.

Bele nogavice za kaznence na Češkoslovaškem

Praga, 10. sept. r. Nemški listi se hudo razburajo zaradi uvedbe novih enotnih krovje za kaznence v češkoslovaških kaznicah. Ministrstvo pravde je po daljši anketi odredilo, da se uvedejo za kaznence čim bolj udobni kroji. Po novem predpisu bodo kaznenci imeli kratke hlače in bele nogavice. Nemški listi se razburajo, če da pomeni to zasmehovanje sudetsko-nemškega narodnega kraja in ker so bele nogavice sploh nekak znak pristašev na rodne socializma.

Amerika bi ne mogla biti nevtralna

Washington, 10. septembra, b. Washington Daily News piše v svojem uvodniku o položaju v Evropi med drugim tudi tole: Na začetku državljanske vojne je bila na Španijo najmanj znana evropska država. Povprečen Amerikanec je le malo poznan in vendar posega danes tudi Amerika v konflikt in tekmujejo najrazličnejši krogi in društva v odkijanju nevtralnosti. Zakon je v zavzemam za republike. Ako velja to za Španijo — in mi velja, da velja — ni potrebno prevelika domišljija za predstavo o tem, kar bi se zgodilo, če bi se Velika Britanija in Francija zavezali v vojno. Javno mnenje pri nas bi bilo z njima kakor en sam mož. Od tega razpoloženja k ukiniti nevtralnostega zakona pa bi bil en sam korak. Ne dolajmo si

President dr. Beneš

bo danes ob 18. naslovil po radiju apel na vse prebivalstvo republike. Govoril bo v češčem, slovaščem in nemškem jeziku

potem takem nobenih iluzij, saj zadostuje, ako precitamo še enkrat zgodovino o 1. 1914.

Vatikan o položaju

rim, 10. sept. b. Glavni vatikanski organ »Osservatore Romano« objavlja londonske informacije o verjetnem zadržanju malih držav za primerake konflikta. »Osservatore Romano« domneva, da bi Poljska zavzela stališče, »ki ne bi bilo sovražno zapadnim velesilam«, da bi se Jugoslavija »zoperstvala Madžarski v primeru, da bi ta zavzela sovražno stališče proti Čehom« in da bi »Rumunija dovolila ruskih letalom in četam prehod preko svojega ozemlja«. Vatikanski organ nato zaključuje: Zdi se, da bi poslabšanje položaja imelo za posledico še večje poglobitev vezi med tremi državami Male antante.

»Osservatore Romano« se v svojem poslednjem dnevu tudi francosko-ameriške manifestacije pri Bordeauxu v poudarja, da sta Bonnet in Bullitt govorila sicer samo o moralnih antanti med obema državama, da pa »ta manifestacija enotnosti čustev in miroljubnih smernic obeh držav samo po sebi izraža radikalno solidarnost in postavlja smeroter pozitivnega sodelovanja v okviru miroljubne politike«.

Slabo vreme v Nürnbergu

Nürnberg, 10. sept. r. Nürnbergski kongres deli v pogledu vremena usodo ljubljanske velejevnosti. Vse te dni odkar trajala kongres, je bilo vreme skrajno slabo. Deč in mraz močno vplivata na razpoloženje množic. V središču mesta, pred kongresnim poslopjem, je sicer vedno mnogo gledalcev, ki opazujejo parade in spreponde, proti periferiji pa je vedno manj ljudi in se špalir izgubila. Tudi na posameznih prireditvah kongresa ni posebnega navdušenja.

Dvoboj Jugoslavije in Italije

Drevi ob 21. bo v Trstu plavalni dvoboji plavalki Jugoslavije in Italije

Ljubljana, 10. septembra. Italijanski plavalni savez je v zadnjem trenotku znotrajno spremljen pogoje za plavalni dvoboj med italijanskimi in našimi plavalkami v Trstu. Po prvotnem dogovoru je bila predvideta določena na dva dneva, 10. in 11. 11. t. m., zdaj pa je za sprečenje določen le en dan in sicer današnji. Naš savez je, čeprav nerad, pristal na to spremembu, ki bo v veliki meri vplivala na kvaliteto rezultativ, kajti večina tekmovalk bo nastopal v več točkah in bodo seveda utrujene.

Velik handicap pomeni za Jugoslavijo, da ne bo mogla nastopiti odlična Wernerjeva, ker klub urgencam, se do danes ni podrezeno njeni prošnji za sprejem v našo državljanstvo, dočim je to vprašanje glede Smolikove že ugodno rešeno. Našo reprezentanco, ki jo vodi Hrvoje Macanović in Božo Kramarčič, sestavljajo Ing. Smolik, Milica Radmanović, Nedra Krnčić in Zlata Boršić (vse Viktorija), Draguša Finc, Ančka Kerzan in Andra Martin (obe Jadran), Danica Beara in Vera Šidar (obe Jadran), Sokolica Bartulović in Maša Orljić (Jug).

Italijanska reprezentanca sestoji po večini iz članic Trieste in so z malimi zmajemi že vse nastopile tudi na prvem dvoboru 1. 1936 v Ljubljani. Od Triestine so v reprezentanci Loktar, Ruzzier, Ballaben, Prekop, Skerl in Frausin, dalej Stepančić ob Fiumane, Paneradi in Volonghi, ki so rojena Tržaščanka, iz Rima.

Ciurh, 10. sept.

Politični obzornik

Kaj je katoliška politika?

Na vprašanje, kaj je katoliška politika, odgovarja »Probok pisoč: «Odgovora na to ni treba. Kdor si o tem že ni na jasnom, ta naj vzame v roke, naš tako zvani katoliški tisk, pa bo videl, kaj vse se stavlja v zvezi s katoliško vero in cerkevijo in kaj vse morata da dve pojma kriti pod svojim plasom. Danes lahko rečemo, da je to prava specialiteta nas Slovencev. Imeli so tudi druge katoliške politične stranke, vsek se še spominja centrum v Nemčiji in katoliške ljudske stranke v Italiji. Toda tudi v času svoje največje moči sta ti dve politični stranki postopala popolnoma drugače kot na način, ki odseva iz našega katoliškega tiska. Danes o teh dveh tako velikih, navidezno za večnost zgrajenih strank ni nobenega sledu več. V obeh državah je katoliška duhovščina deloma prostovoljno, deloma neprosto voljno zapustila torišče političnega delovanja ter se povrnila na svoje edino pravo torišče — v cerkev.» Članek govori nato o razmerah in o katoliškem tisku po drugih državah, zlasti v Franciji, kjer katoliška cerkev pozdravlja v svojem naročju vse vernike, pa naj so ti tega ali drugega političnega prepričanja, in vzhlik: »To je pravi katolicizem, ki privlači k sebi vse v vsakega, ne odbija pa nikogar! Članek ima ta-le zaključek: »Nikogar ni pri nas, ki bi bil proti katoliški cerkevi, se manj pa proti katoliški veri. In duhovnik, ki obrazovala vse svoje vernike enako ter jih zgojil iz političnih vidikov ne loči v beli in črni, najde vedno prisrčen sprejem in spoštljiv pozdrav. Kako lepo bi bilo, če bi se vrnili tisti lepi časi, ko je bil duhovnik v resnicu samo dušni pastor in prijetljiv vse svojim vernikom, pa je bil lahko prepričan, da smatra vsaka hiša v njegovi župniji njegov prihod kot vesel in časten dogodek. Ali se bodo še kdaj vrnili ti lepi časi?«

Svetovi tisk in Češkoslovaška

Naša javnost bo gotovo zanimalo, kako stališče zavzema o češkoslovaškem vprašanju časopis drugih narodov. Tu par izvlečkov iz člankov raznih velikih listov. Pariski dnevnik »L'Œuvre« piše: »Praga ve, da gre sedaj za jeno usodo in nedvomno za usodo vse Evrope. Zavzajajo se svoje pravčne stvari in zaupajoč v moč svoje pravvrstne vojske, čaka Praga brez najmanjega vzemirjenja na razvoj dogodkov, krepko odločena izrabiti vsa sredstva, da se ohrani mir, takisto pa tudi na ničesar pristati, kar bi pomenilo uprapasti državo.«

Frankfurter Zeitung ugotavlja: »O zavniški pomoči Francije Češkoslovaški ne more biti nobene nejasnosti in nobenega dvom.« Kar ima Francija v tem pogledu povečati, te mora general Vuillemin v razgovoru z maršalom Goeringom in je imelo to tem večji pomen in poudarek, ker je imel francoski general posebno pooblaščilo svoje vlaste, da obvesti nemške vladne kroge o stališču Francije glede Češkoslovaške. — Rimska »Tribuna« objavlja članek o mednarodnem položaju in izvaja med drugim: »Angleška politika sledi težje liniji. Predvsem je treba braniti status quo. V primeru, da bi bila Francija prisiljena na vojno, mora Francija zmagati, enočasno iz tega razloga, ker bi pomenil da-nški francoski poraz jutrišnjo propast Anglie.«

Pariski »Le Temps«, vladni list, konstata: »Čehoslovaki bi se raje dali da zadnjega moža pobiti, kakor da bi znova sklonili svoj titnik pod suženjski jarem. Če poslušamo pogovore v razgovore v Pragi, bi skoraj mislili, da smo se vrnili v čase hudiških vojn.«

Popolo di Romà razpravlja o stališču Poljske in ugotavlja: »Poljsko časopisje kategorično začrva možnost udeležbe Poljske v vojni ob boku svoje zapadne sosedine, ne izključuje pa možnosti intervencije na strani Anglike in Francije v primeru, da bi bila Varšava proti svoji volji prisiljena, da bi se odpovedala svoji neutralnosti.« — Varšavski »Robotnik« izjavlja v posebnem članku: »Ako bi bilo mogoče na Poljskem izvesti plebiscit, komu bi naša Poljska pričudni, bi se 99 odstotkov vsega prebivalstva z vso odločnostjo izreklo za sodelovanje z zapadnimi demokratskimi državami.«

Zadoščenje

Narodni poslanec Josip Cvetič je napisal za Jugoslovenske novine članek: »Ponovni neoborivi dokazi, v katerem izvaja med drugim: »Kako smo se čudni zdeli mi v jugoslovenskih novinah pred dvema letoma, ko smo jeli izdajati svoj list, ter iskreno v hrabro branili jugoslovenstvo. Enim smo se zdeli nepopoljivi fantasti, drugim pa krivci za »diktaturo, dasi so bili naši prijatelji v tistem času samo komaj v malo boljši situaciji, kakor danes, a trejtim smo se zdeli lahkomislni ljudje, ki se igrajo s svojimi glavnimi. Pa vendar ni bilo eno, ne drugo, ne tretje! Jugoslovenstvo krči sebi pot, vedno širše in vedno boljše. Krče se vedno bolj očito, da brez njega ni izhoda. Krče se, da je »sporazum« — zares lepa beseda — v osrem nasprotju z jugoslovensko nacionalno politiko. Nastala je alternativa: ali jugoslovenstvo ali razedenjenje! To so jugoslovenske novine stalno dokazovale. Mnogi so jih pobijali z govorom in s pisavo, a sedaj branijo in zagovarjajo ono, kar smo mi branili in zagovarjali, a oni napadali. Ne bomo rekrimirali, v velikih casih nimamo od tega nobenih koristih. Ugotavljamo samo, da smo dobili zadoščenje. Branili smo dobro stvar. Prelistajte mogo druge liste tri leta nazaj. Prepričali se boste, po kateri liniji se je gibalo naša notranja politika. Z neodljivo silo napram jugoslovenstvu, dasi je bilo ogromnih zaprek. Mi nismo mogli odstraniti vseh teh zaprek, opozarjali smo nerje in opravljali objektivno in zdravo kritiko. Bili smo prava opozicija. Težko je biti dobra opozicija, zlasti v Jugoslaviji, ker je tu strašna opozicijska praksa: kdor ni v vlasti, ta ruši vse. Prvič v Jugoslaviji jugoslovenski nacionalisti niso bili v opoziciji naprej na-

Kolonija tujega kapitala smo

Nekaj kričečih primerov, ki to žalostno dejstvo v polni meri potrjujejo

Maribor, 10. septembra

Zadnje dneve smo zopet zasedli med porotili v naših listih nekaj momentov, ki nam morajo dati misli. Vsi so v zvezi s tujim kapitalom, ki se je naseli zlasti ob naši meji z raznimi tovarniškimi podjetji in imata danes na tisoče in dočete naščanstva in delavstva pod svojim vplivom. Saj nam kaže n. pr. statistika, ki jo je prilil zadnjega Mariborskega tedna objavila mariborska številka »Trgovskega listka«, da je samo v 20 mariborskih tekstilnih tovarnah zaposlenih danes okrog 250 uradnikov in okrog 7500 delavcev in delavk, torej približno 12,0% vsega prebivalstva Maribora in njegove neposredne okolice, ki bo prej ali sicer postal mestni del mariborske občine. »Trgovski list« sam ugotavlja, da je industrija v Mariboru in okolici večinoma v tujih rokah, da so delničarji in komercijski ravnatelji pratežno tuji, da je večje število tuji se med mojstri itd. Kdor pa razmire podrobno pozna, ve tudi, da je tudi o ono malo domačega kapitala v teh industrijskih le majhen del v rokah naših narodnih ljudi.

Da je vsa ta industrija kje v sredini ali na jugu naše države in na baš na naši severni meji, kjer itak močno bijejo v naše ozemlje tuji vplivi, bi naša skrb ne bila

tako velika. Sigurnost naše državne in narodne meje pa zahteva od nas podvodenje, podestorjanje pozornosti na vse pojave v teh industrijsih in spletih v tem našem gospodarskem življenju.

Evo tu predvsem se vedno vprašanje tujih znenadomestljivcev! Neki ljubljanski dnevnik je nedavno imenoma ugotovil nekaj primarov takšnih tujev, ki so še vedno proti vsem našim zakonskim dolocbam in predpisom zaposleni v mariborskih tovarnah. Kompletno je pokazal, da nobeden od njih nima kvalifikacije kakršno imajo mnogi naši brezposebni inženjerji in iste stroke. In cendar so se po bog vekakšni protekcijski mogli še doslej skraviti pod krinko znenadomestljivosti. Banska uprava je končno dala palog tukajšnji poleti, da jih — zdravili v 24 ali 48 urah — izvleže na naše države, kjer so dovolj dolgo kot pravcati zajedavci našim ljudem, lačnim vskdanjega kraha, odjedali potrebni zasluzek. A zopet se je, »... in posredno posredno raznimi intervencionistom, da so izpostavili odgoviter izgona za mesec in mesec. Ta smo, in pri takšni mentalnosti naših ...

Ob priliki nedavnega praznovanja 30let-

nega jubileja Narodne strokovne zvez, v njeni mariborski podružnici sem v poročilu cital med drugim, da je tajnik Kravos v svojem slavnostnem govoru zlasti podčrtal nujno potrebo nacionalne delavske organizacije v Mariboru, kjer se je ravno te dni zgodil nov neduhen primer, da je moral odčleniti funkcionar v član NSZ odstopiti iz članstva in položiti svoj mandat na pritisek svojega tujega delodajalca. Ni sem mogel verjeti svojim očem, ko sem to čital. Torej tako daleč smo že prisli, da sme tujeti, ki si na naši zemlji kupici bogastvo iz živje našega rovnega delavstva kratiti temu istemu delavcu svobodo, biti član in funkcionski v svoji nacionalni delavski organizaciji!?

Pa se naj kdor res, da nismo estrapirja ali vsaj kolonijo tujega kapitala! Slape smo, ki si pustimo po glavi hoditi od vsega prvega privrancem, dasi dobro vemo, kako so mnogi izmed njih prilezli k nam s celo pod pozidu, toda slučajno v dobi konjunkture, ki jih je dvignila na predstel denarnih mogotov, odskoderjajo s preizrom gledajo na ubogo slovensko paro, s pomočjo svojih inozemskih ravateljev in knjigovodij več razumevajo pred našimi oblastmi svoje dejanske dohodke in puste stekati svoje znatne dobleke v inozemstvu.

V. S.

Koncert »Biničkega« v Mariboru Z njim je bila otvorjena letošnja mariborska koncertna sezona

Maribor, 10. septembra.

Letošnjo mariborsko koncertno sezono so kot prvi otvorili gostje iz Leskovca s svojim moškim zborom (32 članov). Na svojem koncertu v sredo 7. t. m. v unionistični dvorani, so podali pod vodstvom g. prof. Stanka Viličiča in razmarknih moških zborov pisanih v duhu jugoslov. folklore. — Trodelen program je torek obsegal: M. Milojevičev »Na vrelu bratstva«; P. Krstičev »Legoh da spavam«; St. Binički »Jesen stiže« in »Čujo, da je dušo«; Fr. Lhotkovo »Banda udarala«; J. Gotovčevi »Oj more duboko« in »Oj Marjanec«; E. Adamičev »Bog daj«; St. Viličičeve pripredbe nar. pesmi iz Leskovca in Sare; St. Sijačkega narodno iz Velenja; Tomče ... in odlokme iz St. Monikancevega I. rukoveta »Imala baba ...«. Večina teh pesmi je pri nas že dobro znana in stalno uvračena v sporedne tuknjalne moških zborov. Zato nas je tembolj zanimalo kako nam jih bodo podali pevci, ki so zrasli v tradiciji teh pesmi. Priznati moramo, da so nas pevci »Biničkega« kakor tudi njihov dirigent z izvedbo programa v celoti zelo zadovoljili in večkrat celo zelo navdušili. — Nastopili so brez vsakega zunanjega pompa in blešča, skromno in prisrčno — toda v vsakem pogledu rutinirano. Poseben uspeh je doživel Binički »Jesen stiže«, katero je zelo ponavljati. Lhotkovega, je d-

nu dalmatinske narodne pesmi pisane na na basovskem ostančku grajenega zborra »Banda udarala« še nismo slišali pris in preprčan sem, da si ga bodo nas zborovodje kmalu nabavili. Zanimala nas je dalje tudi izvedba Adamičeve zborov »Bog daj« življa dejstva, kako pojmujejo pevci z našega juga našo očjo načinljivo glasbo. Tudi ob izvedbi tega zborov, ki je za koriste kakor dirigent tvoril v tem okolju najtrži oreh spodreti, moram odkrito priznati, da si od te izvedbe nismo zdaleka obetali tako pristreljiva Adamiča, ki je in ostane v prvi vrsti slovenska domena. Kakor že rečeno: poleg skromnosti in prisrčnosti sta odlikovali izvajalce njih eksaktna harmonska ubranost in preprčevalno muzikalno počajanje, ki se je zrcalilo iz vsake podane skladbe, brez hlastanja po zunanjih zvočnih efektih. Zbor »Biničkega« je prijetno poslušati.

Kako pa z obiskom koncerta, sprejemom gostov itd. Na to odgovorim samo lahko in eno besedo: polom. Saj so naši pevski zbori gotovo bili tudi že kedaj gostreje Leskovčanov. Spomnijo naš se, kako je bilo takrat? Pevskemu zboru »Binički« pa želimo, da bi na svoji nadaljnji turnejni našel drugod s strani občinstva za svojo sveto in požrtvovano delo več razumevanja kakor ga je našel v Mariboru.

Prof. Karol Pahor.

Pet minut opazovanja na Borzi dela Nekaj zanimivih in za naše razmere značilnih sličic in prizorov

Maribor, 8. septembra

Nedavno se je pripeljalo, da so prinesli slovenski, pa tudi srški in celo nemški listi sledčki plagiati moje reportaže: »Denk da olta, um di potporo hoh in ongsuh und di svajne hobn mier orbaj geb...«

Te besede so mi ves čas brane po možganih, ko sem se napotil tja v Gregorjevo ulico, kjer stoji »Delavški azil«, ki pa žal še danes ni povsem izročen svojemu namenu. Gori z drugega nadstropja čutem petje, razposajen sneh. Ne to niso ubogi brezposebni delavci. O tej stvari, ki pomeni v jedru precejšnji škalnalek, se bom svojčeno lahko odkritej razpeljal. Sedaj me zanimajo druge stvari, zanimajo me ljudje, ki še toliko tuknje da ali podpore. Tukaj je torišče vseh možnih ugibanj. V središču zmenšjav imata dramatik Rudolf nemakmal prav, da je golih za maršak, kar gre na njegov in tudi na njegov rovaj.

Moški oddelek: Vidim kmeta. Poslušam. Hlapca in doklo bi rad. Potem prisluhnem še bolj. Zanimala me, kaj poreč možakar. Hčerka je »dezerterka« z rodne grude. Zanimala je že mestna udobnost, da se vrne k staršem, ko ji odobje usodna ura materinstva ali pa druge podobne življenjske nerodnosti. Tudi hlapca še, pa ima sinove. Vsi trije »dezerterji« z rodne grude. Oče treh sinov je že dobro zanimala, kaj gre na njegov in tudi na njegov rovaj.

Sami ste krivi, zakaj pa nam ne daste zasluzka vsaj v dveh hijah, ko bi lahko od nas živelva še dva zdravnikac.

In sem priponmil: »Zbogom, deklice, ko ne je uradnih ur.«

Jurij Pika

Mariborske in okoliške novice

Sokol Maribor II Pobrežje sporoča vsemu članstvu in Sokolu načinjenemu občinstvu, da bo telovadni nastop in razvitev naščajskoga praporja v nedeljo 11. t. m.

Akademijo vseh srednjih in meščanskih žoi predstavlja srednji odbor društva Rdečega križa v Mariboru v nedeljo dne 18. septembra ob 16. v Unionski dvorani. Na to zanimivo prireditev, ki bo uvod v pravljeno sedanjo Rdečega križa, opozarjam obveziti za založbo.

Upravniki Narodnega gledališča dr. R. Brencić je šel po odobrenju prosvetnega ministra na 14 dnevno študijsko potovanje v Italijo.

Cenjenje čitatelje in narodčke opozarjam na razglas gledališča nagradnega tekmovanja v vetrinah stiških. Kupone je treba izročiti izpolnjene najpoznejje do jutri ob 12. uri v narodnem križu v veči Grajski trgi 7.

mu, kar tvori državo. Vse, kar je temeljni, je ostalo izven naše strankarske in politične diskusije...« To, kar je napisal poslanec Cvetič glede »Jugoslovenskih novice«, velja tudi za naš list, ki je dosledno pohobil jugoslovenske misli, ker je prepričan, da bo v doglednem času kljub vsem zaprskam na naš časi zmaga!

Nadaljevanje. Ni še ponehala živahnega replika o J. Rožetovi »Glavnem privrednem zadružku, ki prihaja iz Zagreba vest, da je registriralo te dni obrtno in trgovsko sodišče v Zagreb novo zadružno pod imenom »Narodna štadion«. Akcijo so spravili v življenje nekateri znani »zadružniki« iz najbližje okolice »Glavne privredne zadružne«.

Tekstilni tečaj v Mariboru. Leta 1935 je bil v Mariboru ustanovljen tekstilni tečaj z namenom, da se nudi domaćim tekstilnim uslužbenec možnost teoretične strokovne izobrazbe. V tečaju predavajo strokovnjaki o sledčih predmetih: Nauk o vezavah, tehnologija, dekompozicija, strokovno računstvo, nauk o predstavu nauk o tekstilnem materialu in apretura. Za našo mlado tekstilno industrijo v Mariboru ter njen delovstvo je postal tečaj živiljenjska potreba. Saj ej znano, da tudi v drugih državah služijo večerni tečaji za strokovno izobrazbo tekstilnih delavcev. Prav posebno pa je naši tekstilni industriji nujno potreben kvalitativno dober delavec. Zato opozarjam vse skupce, predilekte, apreture in delavce v pripravljalca obogaja spola, ki so zaposleni v mariborskih tekstilnih tovarnah vsaj že 2 leti, da se bo vršilo vsp